

وهزارهتی خویندنی بالآو توپژینهوهی زانستی
زانکۆی ههلهبجه کۆلیژی زانسته مروّقایهتییهکان
بهشی جوگرافیا قوناغی سییهم

هاوینهههوارو سهیرانگهکانی سنووری قهزای رواندز

ئامادهکردنی :

شاگون خلیل

بهسهپرهرشتی :

م.رێباز لوقمان

رواندز

ناوچه‌ی رواندز ده‌وله‌مه‌نده به‌بوونی ژماره‌یه‌کی زۆر
له‌شوینی گه‌شتیاری هه‌رچه‌نده ناوچه‌که خۆی له‌خۆی دا
هه‌مووی شوینی گه‌شتیاری و سه‌رنج راکێشن، به‌هۆی
بوونی رواله‌تی چیاکان و دۆل و شیوه‌ی زه‌وی ئاو‌هه‌وا
بۆشاک‌ی رووه‌کی و ده‌رامه‌تی ئاو... هتد، وای کردوه که ببێته
ناوچه‌یه‌کی گه‌شتیاری و سالانه ریژه‌یه‌کی زۆر له گه‌شتیاران
له ده‌ره‌وه‌ی هه‌ریم و شاره‌کانی عێراق و کوردستان به
مه‌به‌ستی به‌سه‌ربردن و گه‌شت له وه‌رزی به‌هارو هاوین
سه‌ردانی ناوچه‌که ده‌کهن و به شه‌ویش ده‌میننه‌وه .

گرینگترین سہیرانگہو ہاوینہہوارہکانی سنووری قہزای رواندز:

ہاوینہہواری بیخال:

بیخال (135 کم) لہناوہندی شاری ہہولیر دورہو
دہکہویتہ روژہہلاتی ہاوینہہواری گہلی عہلی بہگ
وہ (10 کم) لہروژناوای شاری رواندزہوہ دورہ،
تافگہی بیخال لہکانیاویکی بہخور لہقہت پالی شاخیک
ہہلدہقولیت بہ پہرش و بلاوی بہ شاخہکہ دیتہ
خوارہوہ دیمہنیکی سہرنج راکیش نہبہخشی بہناوچہکہ،

بیخال

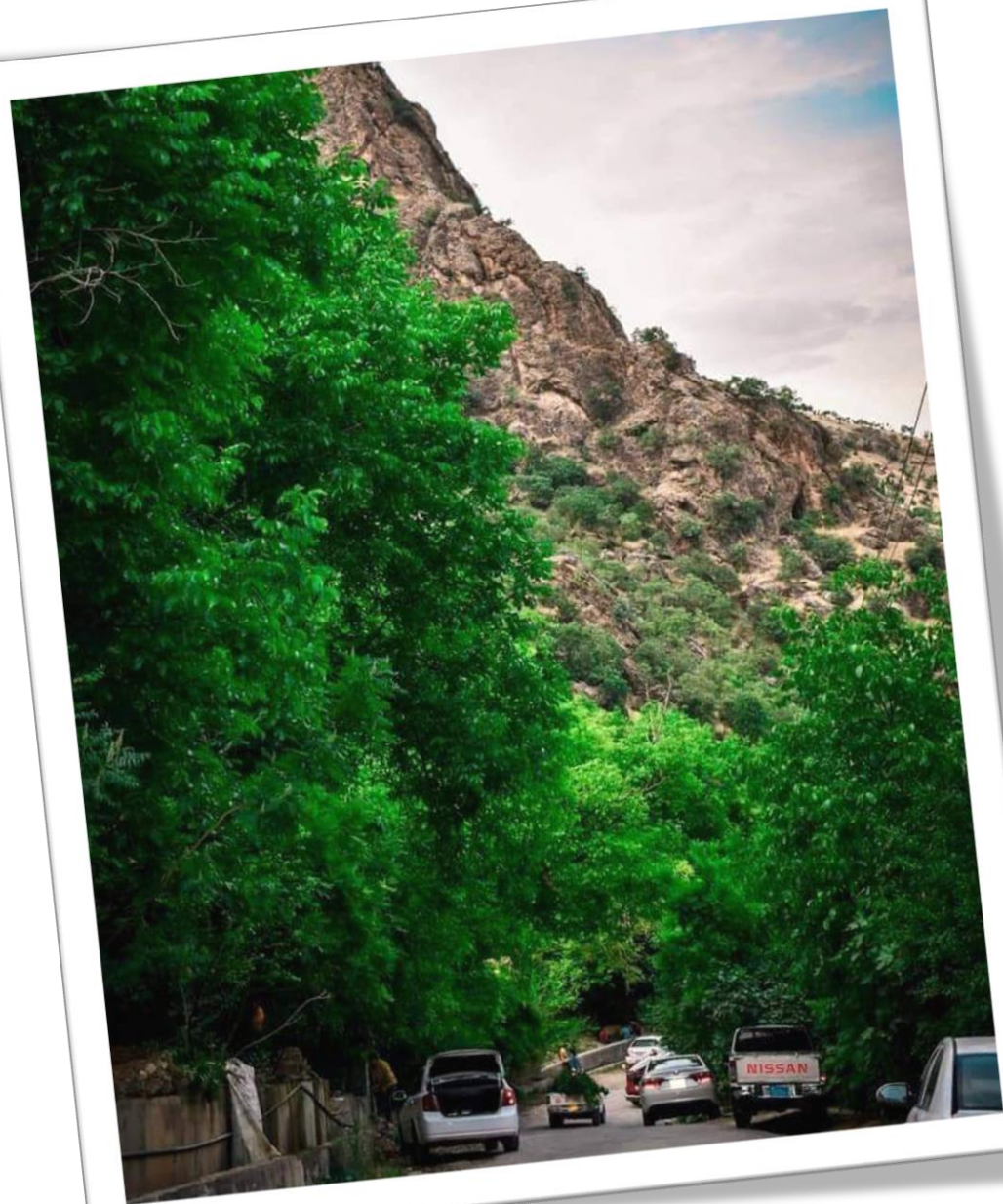
شوینهکه فراوانی (4450) مهتر
دوو جایه فراوانکردنی رووبه ره که ی
کاریکی نهسته مه چونکه تهنگه بهریکی
تهسکو روژانه گهشتیاران له سه ره تایی
وه رزی به هارو کو تایی وهرزی هاوین
رووی تیده کهن، پله ی گهرمی له وهرزی
هاوین (32) پله ی سه دی زیاتر بهرز
نابیته وه بیخال هاوینه هه وار یکی وهرزیه
تهنها وهرزی به هارو هاوین نه بیته
مه لبه ندی گهشتیاران لهم هاوینه هه واره
(4) خوار دنگه هه یه وه گهل کو مه لیک
چایخانه .

سەيرانگەي گەلى ئاكۆيان:

بەدوورى (15) كم لەشارى رواندز دووره شوينهكەي دەكهويته نيوان گوندى ئاكۆيان و گوندى فەقيان لە شيوهى دۆل دريژ دەبيتهوه لەنيوان دووچيا شيوهى سروشتيهكەيان لەدارو درەختيكي زۆر و سەرچاوهى ئاوى زۆرى تيدايه، لە وەرزی هاویندا لەمانگی تەمبوز پلەي گەرمی دەگاتە 25 پلەي سەدی گەشتيارىكى زۆر روو لەم سەيرانگايه دەكات لەسالى 2006 حكومهتى هەريمی كوردستان بەدروست كردنى ريگەيهك بۆ گەلى ئاكۆيان بووه هۆى ئەوهى كه رۆژانه لە وەرزی هاوین و بەهار گەشتيارىكى زۆر روو لەو سەيرانگايه بکەن.

سەيرانگەى بىرۆيان:

دەكەوئتە رۆژھەلاتى رواندز لەنيوان زنجيره چياكانى ھەندرين و كۆرەك ئەم سەيرانگەىە
پىك دىت لە رووبەرىكى پانتاى و فراوانى سەوزىدا، درەخت و لەگەل بوونى رووبارى
بىرۆيان كە رووبارىكى وەرزىيە لە زستانان تاكو بەھار دەمىنئتەوہ لە وەرزى ھاوین وشك
دەبىت، لەوەرزى بەھار خەلكىكى زۆر روو لەو سەيرانگەىە دەكەن بەتايبەتى لەو
رۆژانەى كەخەلكى شارى رواندزو گوندەكانى دەوروبەرى لەرۆژانى نەورۆز تاشەوان
دەمىنئەوہ

ھەوارگەي پانكى گەشتىياري رواندىز :

1. دەكەوئىتە باكۋورى رۇئاۋاي قەزاي رواندىز بەدۋورى (1)كم
 2. ئەم ھەوارگەيە دەكەوئىتە سەرچىيى پانك لەسەر تاقگەي بېخال رووبەرەكەي دەگاتە (3259) ھەزار مەتر دوجا لەسەر بەرزايىيەك دروستكراۋە، گە (1100)م بەرزە لەئاستى رووى دەرياۋە،
 3. ئەم ھەوارگەيە دەورە دراۋە بە(چىيى ھەندرىن و كۆرەك)ۋە دوورىيەكەي لە ھاوينەھەۋارى جوندىان (5) م دورە
 4. بەرزترىن پلەي گەرمى لە ھاوين دەگاتە (35) پلەي سەدى
 5. ھەرۋەھا بەسى قۇناغى جياۋاز دەستى پىكردۋە:
- لەقۇناغى يەكەم لەچەند بەشىكى گرىنگ ۋەك كۆگاۋ ھۆلى كۇنفراس و كۆبونەۋەۋ پاركى ۋەستانى ئۆتۆمبىل و رىستوراننىكى پلە نايەب و كافترىايەك لەگەل ئوتىلىكى پىنج ئەستىرەيى مەلەۋانگەۋ شارى يارى و ھۆلى ۋەرزىش ۋچاىخانەۋ دوكانى شتومەك ھەرەۋھا (74) قىلا بە ھەموو پىداۋىستىەكان لەگەل 6 قىلاي سەرۋكايەتى لەسەر شىۋازى ئەۋروپى.
 - لە قۇناغى دوۋەم دەگاتە (450) قىلا.
 - قۇناغى سىيەم چەندىن پرۇژەي گەشتىياري گرىنگى لى جىبەجى دەكرىت

خەرەند:

شویئیکی هه‌لکه‌وتوی سروشتی جوانه ده‌که‌وێته نیوان زنجیره چیاکانی هه‌لگورد و شاری
رواندز له‌سه‌ر ریگای سۆران و رواندز ئەم شوینه دوو ئاوی جیاوازن له‌یه‌کتری ئەویش
بەم شیوه‌یه دیوی سه‌ره‌تاکه ده‌که‌وێته ناو گوندی کاولۆکان پێی ده‌لێن خه‌ره‌ندی خاره
ره‌ش دیوه‌که‌ی تریشی ده‌که‌وێته لای شاری رواندز پێی ده‌لێن خه‌ره‌ند سروشتیکی جوانی
هه‌یه که‌گه‌شتیاران بۆ بینینی سه‌ردانی ده‌که‌ن.

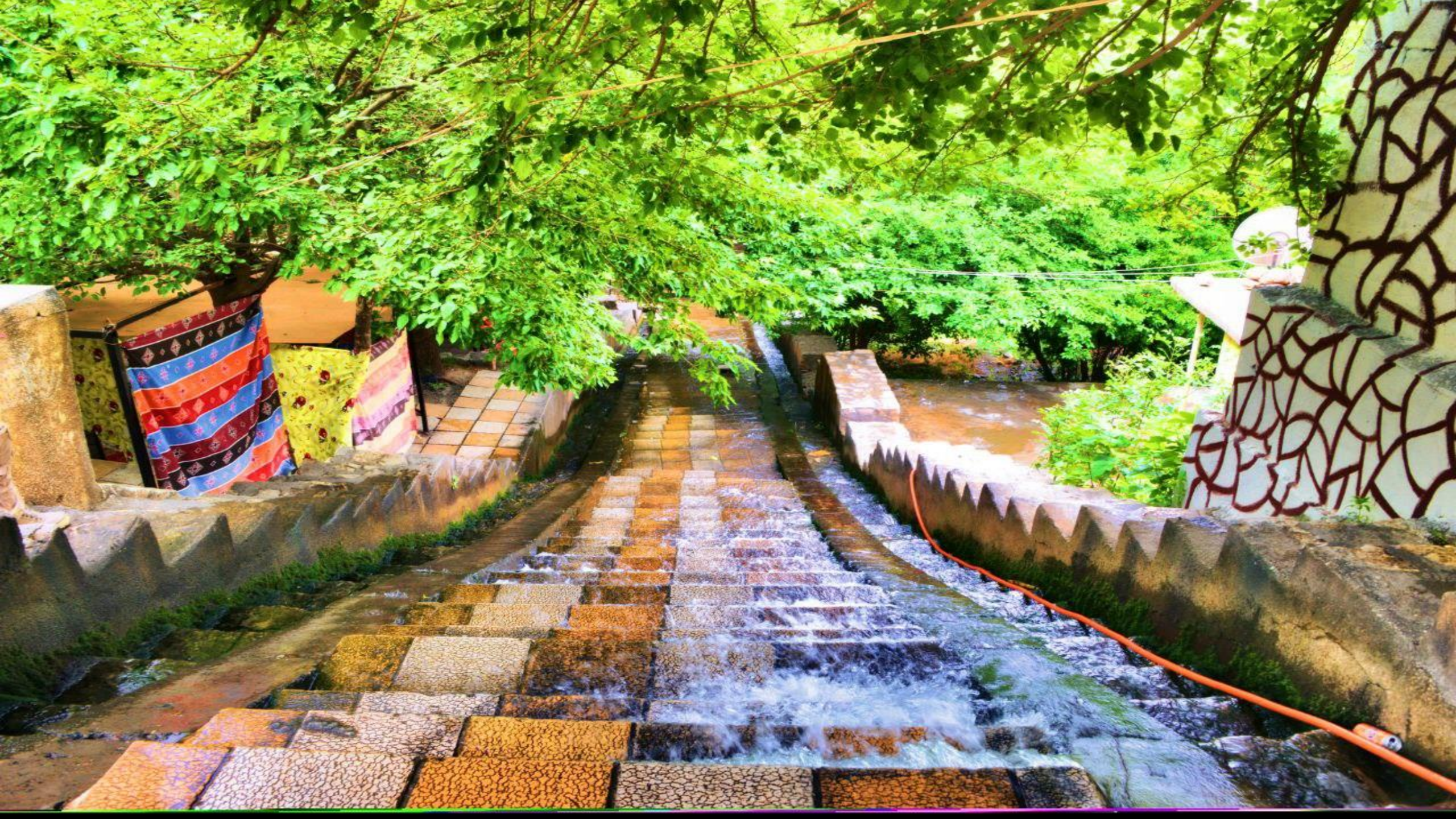

S. A. Ali
Photographer
ardistan nature

هاوینه‌هه‌واری جوندیان :

- ۱۱۲ کم له ناوه‌ندی شاری هه‌ولیره‌وه دووره
- بهر له‌وه‌ی بگه‌یته شارۆچکه‌ی ره‌واندز به‌ دووری (۵) کم به‌و هاوینه‌هه‌واره‌ ده‌گه‌یت که کانیاویکی سازگاری ئەم ناوچه‌یه‌یه له دامینی چیا‌ی هه‌ندری‌ن .
- جندیان به‌م کانییه‌ سه‌رنجراکیشه‌ ناوبانگی ده‌رکردووه ، که له قوولایی ئەم ئەشکه‌وته‌وه دیته‌ ده‌ری و ئاویکی سازگاری سارد و سروشتیکی جوانی به‌م ناوچه‌یه‌ داوه .
- جندیان له‌لایه‌ن حکومه‌تی هه‌ریم جوانکاری بو‌ کراره‌ و ته‌واوی ئەم هاوینه‌هه‌واره‌ به‌ دار و دره‌خت داپۆشراوه ، چه‌ندان کافتريا و گازینۆ و چیشته‌خانه‌ی گه‌شتیاری و میلی تیدایه .
- سالانه‌ گه‌شتیاران به‌ شیوه‌یه‌کی به‌ر فراوان له‌ شاره‌کانی هه‌ریم و خوارو و ناوه‌راستی عیراقه‌وه روه‌ی تیده‌که‌ن .
- ناوی جوندیان له‌ گوندی دیانانه‌وه هاتووه ، سه‌رده‌مانیک په‌یره‌وانی ئایینی مه‌سیحی له‌م ناوچه‌یه‌دا ریزه‌یان زۆر بووه‌، بو‌یه‌ جوندیان ناوی (گوندی دیانان) ی پیوه‌ماوه‌.

سەرچاوهكان :

https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://ckb.m.wikipedia.org/wiki/%25D8%25AC%25D9%2588%25D9%2586%25D8%25AF%25DB%258C%25D8%25A7%25D9%2586&ved=2ahUKewjh5tGL24T1AhU_SfEDHa98B7UQFnoECCIQAQ&usg=AOvVaw1WqZrFhO5RtjoSWNxuxHS7

https://youtu.be/1s5I9_g4HnU

https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://www.hawlergov.org/app/ku/content/%25D9%2582%25DB%2595%25D8%25B2%25D8%25A7%25DB%258C-%25D8%25B1%25DB%2595%25D9%2588%25D8%25A7%25D9%2586%25D8%25AF%25D8%25B2&ved=2ahUKEwi5u5_z2YT1AhUHQvEDHTKaBT0QFnoECBsQAQ&usg=AOvVaw17ImOxStv-htKUzfjaU8Oe